

L'ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÒMICA Y BIBLIOGRÀFICA.

La neu y las plantas.

De tots los estats del aygua glassada, la neu es lo més beneficiós pera la terra. Si 's gela es funesta pera la vegetació.

La experiencia 'ns ensenya que 'l mellor abrigh pera lliurar del fret als blats, las plantas y 'ls arbres, es la neu, per més que aparentment sembli lo contrari.

En efecte, sota d'ella, lo vegetal está resguardat de las geladas y del vent. Ademés, la neu, al fondre 's poch á poch, assahona 'l terreno fins á una bona fondaria sense que 's perdi gens d'aygua ni dels adobs en ell continguts, conservanthi la humitat per molt temps. No en vá, nostres pagesos diuhen que s' estova la terra, deixantla com un segó y en bon tempir.

La neu, també, mata molts dels insectes que tan perjudicials son á nostres vegetals. La planta no sols s'aprofita de l'aygua, sino igualment del aire que conté: elements, abdós, de gran influencia pera la vegetació y pera la fertilitat de molts terrenos. Aixó deu expressar lo refrá catalá *any de neu, any de Deu*, al que vol semblarse 'l castellá, que diu: *año de nieves, año de bienes*.

S' han fet moltes probas pera confirmar que fa més fret al aire lliure que sota la neu. No es estrany, donchs, que al hivern las perdius s' aixepluguin sota la neu, en quals amagatalls se cassan per medi d' uns gossos ensinistrats al efecte. Tots hem sentit referir que també fan barracas de neu 'ls viatjers á quins se 'ls fa de nit en despoblats, á fi y efecte de lliurar-se del rigor del fret y de las inclemencias del temps.

A dit objecte, un sabi naturalista, diu:

«La neu y 'l glas, son potser de tots los cossos coneguts los més impenetrables á la acció del fret, y cap resguart preserva millor las plantas de la rigidesa del hivern que la neu apilada sobre d' ellas. En los paissos que no es excessiu lo fret, se veu moltes vegadas que la terra, glassada avans de nevar, experimenta després de cubrir-se de neu los efectes del calor interior y 's desglassa en lo temps mateix en que 'l fret continúa exteriorment, y en que 'ls cossos que no gosan d' aqueix abrích segueixen en l' estat de congelació. Preservadas aixís las plantas del fret, acopian durant l' hivern provisions pera sa futura creixensa: de manera que en lo moment en que las neus se fonen, fan progressos assombrosos, preparats mentres experimentaren tan saludable defensa. En los Alpes floreix la *soldaneta* y 'l *safrá* en la primavera, segons que las neus se fonen; y sas flors brillan avuy en lo lloch que ahir cubria la neu.»

Aixís com sempre la neu es útil á la terra; en la majoria de vegadas ho es també á la planta y sobre tot perque la preserva de las fortas glassadas. Quan se desglassa molt depressa li es ben perjudicial. Per aixó, no hi ha mes que ferla caure del demunt de las plantas, bé espolsantlas, ó millor, ruixantlas ab aygua pera que 's fongui; essent preferible l' últim medi, sempre que hi haja possibilitat d' aplicarlo.

Es d' absoluta necessitat, donchs, evitar que la neu se glassi sobre las plantas, á fi de lliurarlas d' una mort.

segura ó al menos de perdre son fruyt per molt temps, encara que puguin coronarse.

En altres païssos, que no son Espanya, hi ha montat un servey especial pera vigilar lo temps y evitar las glassadas de las plantas. A qual objecte hi ha colocadas, de distancia á distancia, unas cassoletas ab una mica de quitrà, que s' encen, quan se preveu la baixa temperatura, produhint una fumerada que evita 's glassi la planta. Avuy, fins se tracta de montarho eléctricament, á fi d' aminorar gastos de vigilancia y cuydados, calanthi foch per medi de la electricitat.

FRANCISCO X. TOBELLÀ.

Cultiu de ramí.

A la galanteria del director de nostre apreciable *cole-gia Industria é invenciones* y particular amich D. Geroni Bolibar, debém la inserció del present article, publicat en dita revista ab lo titol de *El ramio en Torröella de Montgrí*. Diu aixís:

•Nos haviam proposat terminar la série d' articles que veniam publicant sobre la historia de la ramí en Torröella de Montgrí, ab alguns datos que demostressin la importancia que son cultiu havia adquirít en aquella comarca; pero la circunstancia d' havernos obsequiat los Srs. Mascort y Huguet ab algunas eynas especials, nos feu concebir la idea de manar fer grabats pera que nostres lectors poguessin coneixe 'ls, havent sigut aquesta la causa porque hem retrassat la publicació del article.

En la época que visitarem á Torröella, 27 d' Agost, se podian contar escassament 30 hectáreas plantadas de ramí. però se preparavan novas plantacions que feyan suposar que hi hauria doble estensió en 1887.

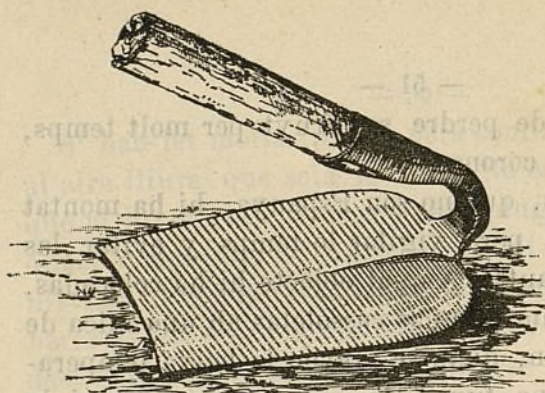

Fig. 182.—Petita aixada pera cavar rami.

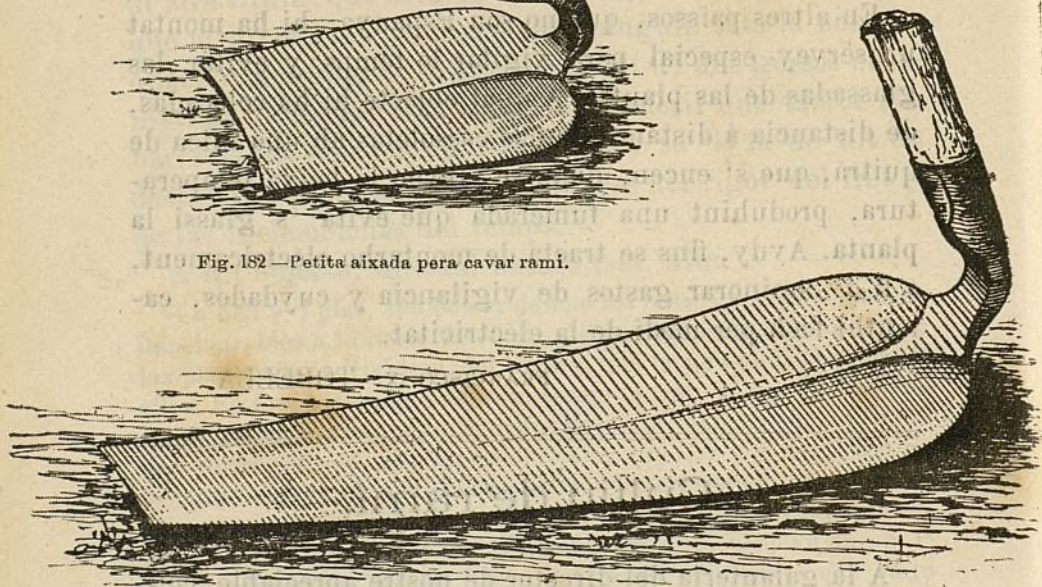
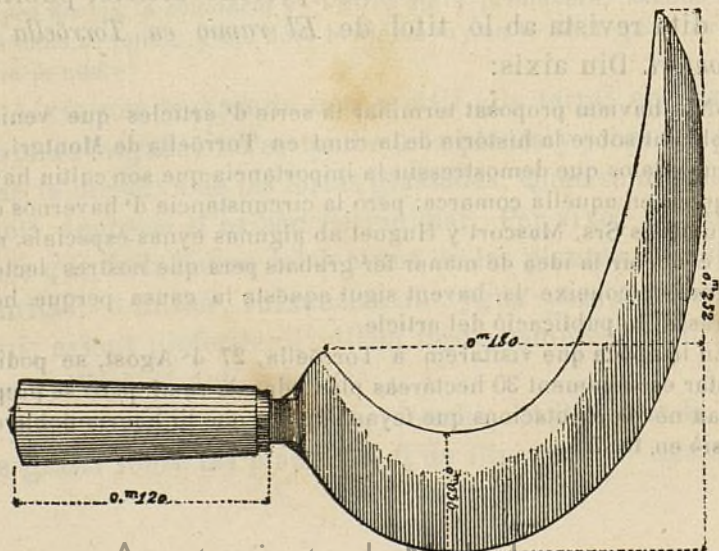

Fig. 181.—Plantador de rami.

Ayuntamiento de Madrid

Fig. 183.—Fals pera segar rami.

Las plantacions se verifican comunment en los meses de Mars y Abril, haventse 'n fet també algunas en los de Juny, Juliol y Agost, però en aquest cas, no dona cap producció lo primer any

Arribada la época de la plantació se prepara 'l terreno donantli una labor fonda y adobantlo bé, y se plantan las arrels de ramí separadas entre si uns 40 centímetros (uns 2 pams) formant rengles que se trovan á la distancia de 50 centímetros. Pera plantar los *rizomas* se fa un clot en lo terreno ab l' eyna figura 181 especialment construïda pera aquest objecte per D. Agusti Huguet hábil cerraller de Torróella, que construheix també la petita aixada representada en la figura 182 y la fals de la 183, eynas totes que han donat magnífichs resultats en la aplicació especial del cultiu de ramí.

No obstant, no 'ns sembla del tot acceptable lo plantador de la figura 181 pera fer los clots en que s' han de colocar los *rizomas* donchs considerém mes senzill y de mes fácil maneig l' empleo d' una estaca, com ho fan molts agricultors. Plantadas las rengleras de *rizomas* se recubreixen ab la terra que 's treu al fer entre ellas un solch pera facilitar lo rego, en qual operació s' emplea l' aixada que representa la figura 182; aqueix instrument s' usa ademés pera cavar lo terreno, treure las herbas y adobar, operació que s' ha de fer després de cada segada.

Lo ramí se sega en Torróella duas vegadas al any, en Juliol y á últims d' Octubre; la experiencia ha demostrat que la primera tallada s' ha de fer quan los tanyes se tornan grochs per lo peu y comensan á rebrotar, y pera la segona es millor esperar á que hajan caygut las fullas, donchs s' evitan los jornals necessaris pera treurelas y quedan ja sobre 'l terreno pera servir d' adob. En lo primer any, si los *rizomas* s' han plantat en los meses de Mars ó Abril, sols se verifica una segada en Octubre. Lo 27 d' Agost linguerem lo gust de visitar las plantacions del Sr. Negre, ilustrat propietari que ha estat sempre al devant de la explotació de sas fincas, conducta que deurian imitar la majoria de propietaris d' Espanya, pera quins es una humillació lo dedicarse á la explotació de sas terras: donchs bé, la ramí s' havia segat á primers de Juliol y en aquella fetxa tenia ja uns 40 centímetros d' alsada.

La fals que representém en la figura 183 no té dents y sa forma está molt ben estudiada.

Al verificar la segada, cada home sega un rengle de tanyes y 'ls deixa sobre 'l terreno perpendicularment al solch pera que s' as-

sequin, després de lo qual passen al magatzem ó á la venda pera ser despellats.

Sabut es que 'l millor medi que hi ha pera la propagació de la ramí es l' empleo de *rizomas* que s' extrau de las plantacions en los mesos de Febrer y Mars; si las arrels s' han d' exportar á punts llunyans, convé avansar la extracció, y s' ha de tenir cuidat de no extraure arrels de las plantacions joves, perque perdrian vigor y disminuiria la producció.

(Acabará.)

SECCIÓ DE VARIETATS

Associació de aficionats á la cassa y pesca del Principat.

Cassadors de Catalunya.

Incansable la Junta Directiva d' aquesta Associació en lo compliment del seu deber, recorda per segona vegada, á imitació de lo que feu l' any passat, que avuy comensa lo período de la veda que acaba en igual dia del mes de Agost, en lo qual temps debém tots privarnos absolutament del exercici de la cassa, si es que habém de fer algo en favor de la Agricultura y del Foment y reproducció de las especies.

Aixis ademés, prestarém degut acatament al precepte legal, que no en va s' ha dictat, y que mereix incondicional respecte.

Aquesta Junta, degudament autorisada per los senyors Gobernadors de las quatre Provincias del Principat, descansa en lo zel reconegut y activitat provada dels senyors Jutges Municipals, y també en la benemérita Guardia Civil, Mossos d' Escuadra, Carabiners y demás agents de l' Autoritat, y està disposada á respectar y á fer que 's respecti la veda per tothom sens exepció, inclosos los negociants de las especies de cassa y 'ls consumidors, especialment los duenyos de fondas y restaurants.

Recordém també á nostres delegats que están igualment autorisats, per detenir á los infractors y decomisar las sevas armas y demás utensilis de cassa, y també la cassa que haguessin mort ó agafat.

No deueu olvidar que los Pares y los Amos son responsables de las faltas de sos fills y mossos, y que aquest incorran en responsabilitat, fins destruhint los mes petits nius de aucellets, que tan beneficiosos son á la Agricultura.

A tots recomaném, perque á tots igualment interessa, lo cumpliment de la Lley de cassa, però si algú ó alguns, deixant d'escollar la veu amiga de la Associació, faltessin á la Lley, aquesta Junta, procurarà que aquella caiga sobre d'ells ab tot rigor, á lo cual confia que no 's donará lloch.

Barcelona 15 de Febrer de 1887.

LA JUNTA DIRECTIVA:

LO PRESIDENT,
Joaquim Viver y Callís.

LO TRESORER
Joseph M.ª Mateu y Massó.

LO SECRETARI,
Joan B.^a Buxó y Font,

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

Nevada general.—De per tot arreu diuhen que ha nevat ab una gruixa que varia de 2 á 3 pams (40 á 60 centímetres) per terme mitx.

Afortunadament, per ara, no se sab que la nevada haja produhit danys de consideració á la agricultura catalana en general. No obstant, d' algun punt se diu que s' han gelat las taronjas, mentres que d' altres sabém que no ha passat res de particular al daurat fruyt de las hortas de Catalunya. Pera 'ls cereals, sembla que la neu haurá sigut beneficiosa: aixís al menos podém dirho fins lo moment de posar nostre número en prempsa. ¡Deu ho fassa!

Nostres avis no recordan mes forta nevada que la cayguda en la setmana passada y á bon segur que sos nets potser no 'n veurán altre de mes grossa, generalment parlant.

Máquinas pera la Ramí.—Continuan los travalls preparatoris pera fer probas ab duas ó tres máquinas pera despellar y desfilar la planta textil coneguda per ramí.

A dit objecte, Don Ramon de Manjarrés, Director de la Escola d' Enginyers Industrials d' aquesta ciutat, establerta en l' edifici de nostra Universitat Literaria, ha cedit la forsa motris pera verificar dita operació, en lo citat local d' ensenyansa, á primers del mes que vé, com saben ja nostres lectors.

Al Sr. Baró de la Puebla 's deu principalment la iniciativa d' aquest assumpto, secundat per altres cultivadors de ramí y acullit per l' Institut agrícola catalá de Sant Isidro.

Per nostra part hem fet tots los possibles pera que la cosa tingués tota la importancia deguda y li hem donat la resonancia que 's mereix pera que arribi á coneixement dels lectors de L' ART DEL PAGÉS, lo dia y hora que 's farán ditas probas.

Oportunament donarém tots los detalls convenients pera que sápigán sos resultats, ab la imparcialitat que tenim acreditada, totas aquellas personas que no hajan pogut presenciárlho.

Máquina pera la pita. — A no tardar, tindrém ocasió de donar compte d' una máquina pera obtenir directament de la penca, lo fil de la pita (atzabara), planta rústica que 's produheix casi espontáneament en molts de nostras localitats y en terrenos que no serveixen pera res.

Si las bonas noticias que tenim de dita máquina corresponguesin á nostres desitjos, s' hauria resolt lo primer problema práctic de la obtenció de dita textil, que tants rendiments podria donar, donchs no exigeix cuydados especials pera sa obtenció, com sab tothom.

Per altre part, sabém també que Don Ramon Luanco, catedràtic de Química de nostra Universitat, está fent probas pera la millor obtenció d' un fil fort, doblegadís y poch enterch é imputrescible en quant se puga.

Veda de cassar — En altre lloch d' aqueix número publicuém la alocució que la «Associació d' aficionats á la cassa y pesca del Principat» dirigeix als cassadors de Catalunya recordantlos que el día 15 del present mes ha comensat la veda de la cassa, que terminarà en igual fetxa del mes d' Agost vinent.